Rapport ”Projekt Rovfisk”

Ålandsbankens Östersjöprojekt

Bakgrund

Ålands Fiskevårdsförening r.f. bildades 2016 med målsättning att verka för en långsiktigt hållbar förvaltning av våra lokala fiskbestånd. Föreningens huvudsyfte är att förbättra och skydda fiskars lek- och uppväxtområden samt i övrigt verka för att ett hållbart fiske bedrivs.

Föreningen är i huvudsak inriktad på att vidta åtgärder som gynnar rovfiskar i våra kustnära vatten dvs. gädda, abborre, gös och havsöring. God tillgång på rovfisk har under senare år lyfts fram som en allt viktigare parameter för att hålla marina ekosystem i balans. Svaga bestånd av rovfisk gynnar vitfisk och spigg som i sin tur betar ner djurplanktonbestånden med försämrad vattenkvalitet och igenväxningsproblem som följd. Genom vårat arbete med att stärka rovfiskbestånden bidrar vi således till en förbättring av vattenmiljöerna i våra kustområden.

Vi är i dag närmare fyrtio medlemmar i varierade åldrar. Våra arbeten utförs med ideella insatser i nära samråd med berörda fastighetsägare, såväl vuxna som barn/ungdomar deltar aktivt. Föreningens verksamhet har således en tydlig inriktning mot lokalt engagemang med kunskapsspridning om fisk & miljö som följd.

Projekt Rovfisk

Östersjöprojektet

Under hösten 2017 anmälde ÅFV intresse för att delta i tävlingen ”Östersjöprojektet” och blev nominerade till att få delta i den publika omröstningen. ÅFV:s tävlingsbidrag gick ut på att vidta åtgärder i rovfiskars lek och uppväxtområden för att stärka dessa bestånd. God tillgång på rovfisk gynnar den ekologisk balansen i våra kustnära vattenområden och medverkar till en förbättrad vattenmiljö. Vårat bidrag blev uppskattat och renderade i en prissumma på 5 000 €.

Föreningen beslutade att prissumman skulle användas som delfinansiering för att återskapa den igenvuxna fiskvägen mellan Bursfjärden och Torpfjärden. Torpfjärden är en grund och till ytan 95 ha stor havsvik belägen väster om Mariehamn. Fjärden är av Fiskeribyrån klassad som ett mycket viktigt lekområde för vårlekande fiskarter så som abborre och gädda. Inloppet från Bursfjärden har under åren som gått, sedan vägbankens tillkomst, successivt vuxit igen och i dagsläget fanns ingen framkomlighet för fisk vid normalt havsvattenstånd.

Ålands Fiskevårdsförening
c/o Torsten Fredriksson
Segelmakargatan 11B

AX-221 00 MARIEHAMN

E-post
fiskevard.aland@gmail.com
www.fiskevard.ax

Facebook
Ålands Fiskevårdsförening

Hemort

FO-nummer
275 06 17-5

Under våren 2019 utfördes en förprojektering av den tänkta fiskvägens dragning och kontakter togs med berörda fastighetsägare och myndigheter. Tillståndsförfarandet komplicerades av arbetena berörde naturreservatet på Ramsholmen samt att de planerade grävningsarbetena behövde utföras under sommaren när muddringsarbeten normalt sett inte är tillåtna.

Projekteringen skedde med hjälp av kartmaterial och platsbesök. Den lämpligaste vägen för en ny kanal bedömdes vara just utanför strandängen på Ramsholmens östra strand. Genom att placera kanalen där är den åtkomlig för framtida underhåll och medför dessutom ett mervärde för besökare av naturreservatet.

Den planerade kanalsträckan på ca 200 m illustreras av den blå linjen.

Strandängen är mycket låglänt varför genomförandet vore önskvärt att ske vid lågt havsvattenstånd och uppehållsväder. Tack vare en välvillig inställning hos markägarna (fam. Flöjt och Jomala församling) samt berörda myndigheter (ÅMHM och Landskapets miljöbyrå) kunde alla erforderliga tillstånd erhållas. En markentreprenör utsågs och arbetena planerades att utföras under augusti månad innan höstens besvärande regn och högvatten.

Grävningsarbetena påbörjades i mitten av augusti och beräknades pågå ca två veckor. Havsvattenståndet var strax under normalt viket innebar att grävningen kunde göras i ”tort dike”.

För att undvika vatteninströmning lämnades några meter av anslutningen mot Bursfjärden inledningsvis orörd. Trots relativt lågt havsvattenstånd visade sig framkomligheten vara svår och arbetena drog ut på tiden.

Borttransporten av schaktmassorna blev tidsödande med bland annat en hel del fastkörningar i det mjuka underlaget. Som tur var slapp vi onormalt högt havsvattenstånd med de problem som detta ytterligare skulle medfört. Totalt transporterades det bort uppskattningsvis drygt 400 kubikmeter schaktmassor.

Massorna deponerades i en för ändamålet iordninggjord uppsamlingsplats på en fastighet intill naturreservatet. Utan denna möjlighet hade projektet knappast kunna genomföras då borttransporten och deponin av massor var den mest resurskrävande delen i projektet.

Grävningsarbetena pågick under två veckor och kunde avslutas innan havsvattennivån steg över det normala. Vid öppnandet av kanalen firades det högtidligt med Pommac!

Från vänster i bild: Jarl Eklund (ÅFV) Micke Karlsson (maskinförare) Bill Flöjt (markägare) Torsten Fredriksson (ÅFV).

Strandängen återställdes efter bästa förmåga och förhoppningsvis kommer inga större spår av arbetena att synas om något år. Närmast i bild är den södra kanalanslutningen mot Bursfjärden vars strand i huvudsak utgörs av sandbotten.

Förbindelsen till Torpfjärden är nu återupprättad och de 95 ha stora grunda bottnarna kommer åter att kunna medverka till reproduktion av stora mängder vårlekande rovfisk. Förhoppningsvis kommer kanalen hålla kommunikationen öppen mellan fjärdarna under en lång tid framöver. Om/när underhållsåtgärder visar sig nödvändiga ger kanalens placering goda möjligheter för erforderliga åtgärder.

Funderingar finns på en årlig resultatuppföljning av fiskvandring i kanalen. ÅFV:s möjligheter till detta är begränsade i egen regi men förhoppningsvis kan någon samarbetspartner hittas.

Vy över den nya förbindelsen in till Torpfjärden.

Projektkostnaderna blev lite högre än budgeterat men i det stora hela fortlöpte allt enligt plan. Projektkostnaden hamnade slutligen på 7 960 €. Utöver dessa kostnader lades det uppskattningsvis ner dryga 150 timmar i ideellt arbete.

Slutligen vill Ålands Fiskevårdsförening tacka alla inblandade parter och då särskilt Ålandsbanken för delfinansieringen samt familjen Flöjt, som utöver att ha upplåtit mark för deponering av schaktmassorna, visat ett stort engagemang under hela projektets genomförande.

2019-10-07
Ålands Fiskevårdsförening fr.

Torsten Fredriksson
Ordförande ÅFV